

HOE EEN WEG WERD HERSTELD.

We zijn in 1815. De toestand van de wegen was slecht; tijdens de Franse overheersing waren ze practisch niet onderhouden. De toestand van de wegen in het extra-muros deel van de zuidelijke wijk van Gent moet wel bijzonder slecht geweest zijn, want het College oordeelt op 14 september 1815 het dringend nodig deze wegen te herstellen voor het begin van de winter en bepaalt de manier, waarop deze wegen zullen hersteld worden.

De wegen gelegen in het extra-muros deel van de zuidelijke wijk van Gent zullen kosteloos hersteld worden door de bewoners van dit deel van de stad. De politiecommissaris moet twee lijsten opstellen: de eerste lijst vermeldt al de eigenaars van paarden, alsmede het aantal paarden; de tweede lijst vermeldt al de namen van de inwoners, die op de lijst van de grondbelasting voorkomen. De eigenaars van paarden zijn verplicht te zorgen voor het aantal paarden in hun bezit. De personen vermeld op de tweede lijst moeten volgens een beurtrol meewerken aan de herstelling van de wegen; ze moeten zich voorzien van het nodige gereedschap. Degenen, die weigeren hun medewerking te verlenen of zich op de aangeduide plaatsen niet aanmelden, zullen onmiddellijk worden vervangen. Voor de vervanging zullen ze 1,40 F betalen per "pionier" en per dag en 6 F per dag per wagen en paard. De herstelling van de riolen geschiedt op stadskosten. De werken worden geleid door een afgevaardigde van het stadsbestuur. De politiecommissarissen krijgen opdracht al het afbraakmateriaal te doen verzamelen op twee plaatsen: voor de centrum wijk en de zuidelijke wijk op het Stalhof, voor de oostelijke en westelijke wijk achter de herberg De Appel bij de Kortrijkse Poort. Aan de degelijkheid van de herstelling valt natuurlijk te twifelen; vermoedelijk bleef de herstelling beperkt tot het opvullen van de wagensporen en putten met steengruis. Op de tweede lijst komen dus enkel personen, die tot de "bezittende klas" behoren, voor; dit aantal zal niet bijzonder groot geweest zijn. De mogelijkheid bestaat, dat velen van deze lijst zich hebben laten vervangen. Het collegebesluit zou dan kunnen aanzien worden als een vermomde verplichte bijdrage van de bewoners voor het herstellen van de wegen. We mogen vermoeden, dat het de laatste maal was, dat te Gent het "principe van de karweien" werd toegepast.

Bron: S.A.G.: Register Besluiten van het College, deel 7,
blz. 31

M. STEELS

VRAAG EN ANTWOORD.

VRAAG NR. 45 van Dhr. F.O.Ödberg

Wie kan mij de oorsprong verklaren van de volgende Gentse uitdrukking:

"Laat het maar zo, zei Van Loo

Ik kan het zo niet laten, zei Verstraeten

Ik heb liever de vis of de graten."

ANTWOORD OP VRAAG NR. 41 van Dhr. W. Vlerick door M. Steels

Kerkhof De Smetstraat

1. Op 15 december 1832 nam de gemeenteraad het besluit twee stukken grond, samen 16,57 are of 110 oude Gentse roeden groot aan te kopen tegen zes gulden de roede om het kerkhof buiten de Brugse Poort te vergroten. Als motivering wordt vermeld de aangroei van de bevolking, maar voornamelijk de epidemie van cholera morbus, waardoor het kerkhof te klein is geworden. Tevens wordt vermeld, dat in 1819 dezelfde prijs werd betaald voor de aanleg van het protestants kerkhof buiten de Dampoort. De eerste cholera-epidemie heerste te Gent van 25 mei tot einde augustus 1832. Meer dan 2000 personen werden door de ziekte aangetast; er vielen 1227 slachtoffers of één op 69 inwoners (Dr. Du Moulin: Enquête sur les conditions hygiéniques. 1879)
2. Ik meen me te herinneren, dat in september 1944 het kerkhof in De Smetstraat een korte tijd voor voorlopige begravenissen werd gebruikt. Na de bevrijding van de stad Gent bezetten de Duitse troepen nog de noordelijke oever van het Verbindingskanaal, waardoor het gemeentekerkhof ontoegankelijk was.

Bij besluit van 27.5.1848 en dit op verzoek van de Joodse gemeenschap stelt de gemeenteraad een terrein van 38 m op 10 m, gelegen naast het katholiek kerkhof op de Ottergemdries, ter beschikking voor het aanleggen van een Joods kerkhof (Verslagen gemeenteraad deel 49) Of deze begraafplaats werd gebruikt is niet duidelijk. Op 1 oktober 1855 wordt een nieuw besluit genomen, waarbij een ander stuk grond groot 38 m op 10 m... en gelegen rechts van de ingang van het kerkhof Heuvelpoort wordt afgestaan voor de aanleg van een Joods kerkhof. Door de voorwaarden wordt bepaald:

- a. het terrein blijft eigendom van de stad
- b. de Joodse gemeenschap zal op haar kosten een afsluitingsmuur doen bouwen naar het plan opgemaakt door het college
- c. enkel leden van de Joodse gemeenschap woonachtig te Gent mogen er begraven worden.

De stad verleent een toelage van 300 F voor de uitvoering van de werken. Vermoedelijk was de Joodse gemeenschap niet zo rijk, want op 17 mei 1856 besluit de gemeenteraad de bouwkosten- 1042,18 F - volledig op zich te nemen (Verslagen gemeenteraad, deel 54).

ANTWOORD OP VRAAG NR. 43 van Dhr. Ch. Fassin door Dhr. A.Mast

Het standbeeld "Excelsior" is een werk van L. Van Biesbroeck (1893) "De gekwetste zwaardvechter" is gebeeldhouwd door Lodewijk Mast (1889). Beide beelden bevinden zich thans in het Koning Albertpark. Het standbeeld van Graaf Oswald de Kerchove (zonder de letter k) is een werk van Jef Lambeaux (1908); het bevindt zich nu in het Citadelpark, nabij de ingang Kortrijksesteenweg.

Nota: Lodewijk Van Biesbroeck maakte ook de gebeeldhouwde motieven van het Museum van Schone Kunsten en het beeld van Prometheus.

L.Mast en A. Heins beeldhouwden het monument van de gebroeders Van de Velde, opgericht in het park.

De Mastplanters in het Citadelpark en het standbeeld van Prof. F. Laurent zijn werken van Julius Van Biesbroeck

* * * * *

BIBLIOGRAFISCHE SPROKKELINGEN

* Appeltjes van het Meetjesland

Onlangs verscheen het 23ste Jaarboek van het Heemkundig Genootschap van het Meetjesland (Prijs: 250 F, te bestellen: Heemk. Genootschap Meetjesland, Gentstraat 13 Lembeke)

I. Stockman bestudeert "De Brieven van Assenede en de Vier Ambachten". In "Een dapper strijder tegen de cholera: van het Akademisch Ziekenhuis naar de Senaat" door Dr. L. Elaut maken we kennis met de Gentse dokter en hoogleraar Guillaume de Block (1806-1862), vanaf 1855 burgemeester van Boekhoute en senator. In "Rederijkers te Eeklo" schrijft Dr. P. Rogghé de geschiedenis "van de Ghesellen van Rhetorica" tot "Eikels worden Bomen". Eeklo was in de 19° eeuw met Gent nauw verbonden; het is dan ook niet te verwonderen, dat dezen, die belang stellen in het kulturele leven te Gent, in deze bijdrage een massa interessante gegevens aantreffen. Deze studie behandelt ook de Eeklose periode van J.F.Willems, Frans Rens, Karel Vervier en brengt een aantal weinig gekende en onbekende feiten aan het licht.

Het Heemkundig Genootschap van het Meetjesland slaagt er in jaarlijks een keurig verzorgd jaarboek met waardevolle bijdragen uit te geven en moet dan ook om deze prestatie hartelijk gefeliciteerd worden.

* Toerisme in Oost-Vlaanderen : nr. 2 maart-april 1973.

J. De Grave, bestendig afgevaardigde, herinnert er aan, dat 25 jaar geleden, nl. in 1948 de Federatie voor Toerisme in Oost-Vlaanderen werd gesticht. Allen, die enigszins de werking van de federatie hebben kunnen volgen, kennen de prachtige inspanningen van de federatie voor kultuurbehoud en kultuurverspreiding in onze provincie. Wij houden er dan ook aan bij dit zilveren jubileum de Federatie onze hartelijkste gelukwensen aan te bieden. Nummer twee bevat verder

artikels over: Abdijen en Begijnhoven in Oost-Vlaanderen, Het nieuwe klank- en lichtspel in de Lakenhalle, Het Rietgaver-museum te Nevele, Verdwenen Begijnhoven in het Meetjesland, de St. Martinuskerk te Beveren-Waas (jaarabonnement : 100 F, te storten op Pr. 853.69 van de Federatie voor Toerisme in Oost-Vlaanderen, Kon. Maria-Hendrikaplein 27, Gent).

- * P. Kluyskens: Gent en zijn begijnhoven. XV. Privaat initiatief vond eindsolutie in: DE GENTENAAR, 22 mei 1973 blz. 9
- * P. Kluyskens: Gehalveerd huis aan Kalandenstraat belachelijk en hachelijk; Oude Monumenten of gevels baat of last voor de gemeenschap, resp. in : DE GENTENAAR 29 mei en 5 juni 1973 blz. 8

* * * * *

BIBLIOTHEEK EN ARCHIEF

- * P. Rogghé - Oude Taalproblemen te Eeklo, Overdruk: Appeltjes van het Meetjesland, XXIII, 1972, 5 pp.
- * P. Rogghé - Rederijkers te Eeklo, Overdruk: Appeltjes van het Meetjesland, XXIII, 1972, 62 pp.
- * Jaarboek III van de Heemkring Scheldeveld, 1972, 8°, 103 pp
- * Marka, Notulen van de Heemkundige Kring Mariakerke, nr. 31 '°, 16 pp. en nr. 32-33, 18 pp.

* * * * *

De aanvullende ledenlijst voor de maand juni zal in het volgende nummer gepubliceerd worden.

* * * * *